

ชื่อเรื่อง ผลของกระบวนการดูแลผู้ป่วยวัณโรคปอดส่วนงานผู้ป่วยนอก : กรณีศึกษาโรงพยาบาล
พรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก
Result of a Pulmonary Tuberculosis Patients Care Process in the Outpatient
Department : A Case Study of Phrompiram Hospital, Phitsanulok Province

ผู้วิจัย รุ่งอรุณ อินลองพล ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลพรหมพิราม

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนากระบวนการดูแลวัณโรคปอดส่วนงานผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก และวัตถุประสงค์ย่อย คือ 1) เพื่อศึกษาสถานการณ์ ปัญหา และแนวคิดการดูแลผู้ป่วยวัณโรคปอดส่วนงานผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพรหมพิราม 2) เพื่อสร้างและตรวจสอบองค์ประกอบของกระบวนการดูแลผู้ป่วยวัณโรคปอดส่วนงานผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพรหมพิราม 3) เพื่อทดลองใช้และศึกษาผลการทดลองใช้กระบวนการดูแลผู้ป่วยวัณโรคปอดส่วนงานผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพรหมพิราม และ 4) เพื่อความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อกระบวนการดูแลผู้ป่วยวัณโรคปอดส่วนงานผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพรหมพิราม

วิธีการดำเนินการวิจัย เป็นการวิจัยและพัฒนาประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ (1) การศึกษาสถานการณ์ ปัญหา และแนวคิดการดูแลผู้ป่วยวัณโรคปอดส่วนงานผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพรหมพิราม (2) การสร้างและตรวจสอบองค์ประกอบของกระบวนการดูแลผู้ป่วยวัณโรคปอดส่วนงานผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลพรหมพิราม ด้วยสถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (3) การทดลองใช้และศึกษาผลการทดลองใช้กระบวนการดูแลผู้ป่วยวัณโรคปอดส่วนงานผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพรหมพิราม และ (4) การประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อกระบวนการดูแลผู้ป่วยวัณโรคปอดส่วนงานผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพรหมพิราม

ขั้นตอนที่ 1 ได้ศึกษาข้อมูลของผู้ป่วยวัณโรคปอดรายใหม่และกลับเป็นซ้ำ ย้อนหลัง 3 ปี จำนวน 240 คน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาเชิงสำรวจ โดยทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างบุคลากรที่เกี่ยวข้อง จำนวน 67 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบวิเคราะห์องค์ประกอบ แบบประเมินความคิดเห็นตามองค์ประกอบของกระบวนการ ขั้นตอนที่ 3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนการทดลอง คือผู้ป่วยวัณโรคปอดรายใหม่ที่มาใช้บริการในคลินิกวัณโรค ของโรงพยาบาลพรหมพิราม จำนวน 6 คน การสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sample)มี การจัดกิจกรรมตามกระบวนการดูแลให้กับกลุ่มทดลอง ดังนี้

- 1) ก่อนทดลอง ประชุมเตรียมการ
- 2) ระหว่างทดลอง กิจกรรมกลุ่มทดลอง เริ่มโปรแกรมกระบวนการดูแลผู้ป่วยโรควัณโรคปอด ทั้งหมด 6 คน ระยะเวลา ทั้งหมด 6 เดือน ได้รับกระบวนการดูแลการจัดการตนเองโดยพยาบาล ด้วยกระบวนการดูแลผู้ป่วยวัณโรคปอด ส่วนงานผู้ป่วยนอก ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่(1)การเก็บรวบรวมข้อมูล ,(2)การประมวลผลและประเมินข้อมูล ,(3)การพูดชักจูง/การสร้างสัมพันธภาพ/การตัดสินใจ ,(4)การตั้งเป้าหมาย/การลงมือปฏิบัติ ด้านการลงมือกระทำ หรือปฏิบัติ (Action) ผู้ป่วยลงมือปฏิบัติ ทักษะการจัดการตนเอง,การให้สุขศึกษา(Health education) ด้านพฤติกรรมการจัดการตนเอง

ในผู้ป่วยโรคโควิดโรคปอด และ(5)การสะท้อนผล 3)หลังทดลองสรุปผลการทดลอง และวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนที่ 4 กลุ่มตัวอย่างผู้ป่วยโรคโควิดโรคปอด ทั้งหมด 6 คน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการดูแลผู้ป่วยคลินิก วัณโรค 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอน 1-4 ได้แก่ (1) แบบบันทึกข้อมูล (2) แบบประเมินกระบวนการ (3) แบบสอบถามการวิเคราะห์องค์ประกอบกระบวนการ (4) แบบประเมินความพึงพอใจ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือคู่มือการใช้กระบวนการดูแลผู้ป่วยวัณโรคปอดส่วนงานผู้ป่วยนอก วิเคราะห์ข้อมูลขั้นตอน 1-4 โดยใช้ การวิเคราะห์เนื้อหา เอกสาร ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis; EFA)

ผลการวิจัยพบว่าด้าน ความรู้ หลังการทดลองผู้ป่วยมีร้อยละคะแนนเฉลี่ยของความรู้เรื่องโรค วัณโรคปอด (93.33%) สูงกว่าก่อนการทดลอง (54.44%) และสูงกว่าเกณฑ์ (เกณฑ์ร้อยละ 80) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ค่า p-value = 0.0031 ด้านพฤติกรรม หลังการทดลอง มีร้อยละคะแนนเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมการดูแลตนเองสูงกว่าก่อนการทดลอง (84.37%) และสูงกว่าเกณฑ์ (เกณฑ์ร้อยละ 80) อย่างมีนัยสำคัญ พบประสิทธิภาพความสำเร็จของการรักษาวัณโรคปอด ภายหลังจากทดลอง ในกลุ่มทดลอง มีร้อยละความสำเร็จของการรักษา ผลเสมหะเป็นลบ (Negative) อย่างน้อย 2 ครั้งในช่วงการรักษา 100%, ต้องมีผลเสมหะเป็นลบในเดือนสุดท้ายของการรักษา 100%, ผู้ป่วยได้รับยาครบตามระยะเวลาที่กำหนด 6-8 เดือน 83.33%, มาตรวจติดตามการรักษาสม่ำเสมอตามนัด 100%, รับประทานยาอย่างต่อเนื่องและ ถูกต้อง 100%, อาการไอลดลงหรือหายไป 100%, ไม่มีไข้ 100%, น้ำหนักเพิ่มขึ้น 100%, ความอ่อนเพลีย ดีขึ้น 100%, พบการเปลี่ยนแปลงของภาพรังสีทรวงอกที่ดีขึ้น 100% การสร้างกระบวนการดูแลผู้ป่วย วัณโรคปอดส่วนงานผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพรหมพิราม พบกระบวนการดูแลผู้ป่วยวัณโรคปอดส่วนงาน ผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพรหมพิราม ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลักได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) กระบวนการ และ 5) การวัดและการประเมินผล ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ (1) การเก็บ รวบรวมข้อมูล (2) การประมวลผลและประเมินข้อมูล (3) การพูดชักจูง/การสร้างสัมพันธภาพ/การตัดสินใจ (4) การตั้งเป้าหมาย/การลงมือปฏิบัติ และ (5) การสะท้อนผล การตรวจคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีความ เหมาะสม อยู่ในระดับดี ผลการแสดงความคิดเห็นต่อกระบวนการ จากผู้เกี่ยวข้อง อยู่ในระดับดี การทดลองใช้ กระบวนการ งานวิจัยและพัฒนานี้ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาแนวทางการดูแลผู้ป่วยวัณโรคปอด ส่วนงานผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาลพรหมพิราม เพื่อแก้ไขปัญหาอัตราการรักษาสำเร็จที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย โดยผลการศึกษารับรู้ตามวัตถุประสงค์ทั้ง 4 ข้ออย่างครบถ้วน การประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการ ดูแลผู้ป่วยวัณโรคปอดส่วนงานผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลพรหมพิราม ทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานและผู้ป่วยมีระดับ ความพึงพอใจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดต่อกระบวนการดูแลที่ปรับปรุง ซึ่งยืนยันว่าแนวทางการดูแลนี้ มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ยกระดับคุณภาพการรักษาวัณโรคได้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการ เพิ่มความรู้และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการรักษาของผู้ป่วย

คำสำคัญ ผู้ป่วยวัณโรคปอด, การดูแลผู้ป่วยวัณโรคปอด, กระบวนการดูแลผู้ป่วยวัณโรคปอด ส่วนงานผู้ป่วยนอก

ชื่อเรื่อง Result of a Pulmonary Tuberculosis Patients Care Process in the Outpatient
Department : A Case Study of Phrompiram Hospital, Phitsanulok Province.

ผู้วิจัย Rungarun Inlongpol, Registered Nurse. Phrompiram Hospital.

Abstract

This research study is a research and development study. The main objective is to develop the pulmonary tuberculosis care process in the outpatient department of Phromphiram Hospital, Phitsanulok Province, and the sub-objectives are 1) To study the situation, problems and concepts of caring for pulmonary tuberculosis patients in the outpatient department of Phromphiram Hospital. 2) To create and examine the components of the process of caring for pulmonary tuberculosis patients in the outpatient department of Phromphiram Hospital. 3) To test and study the results of the trial of the process of caring for pulmonary tuberculosis patients in the outpatient department of Phromphiram Hospital and 4) to ensure the satisfaction of stakeholders in the process of caring for pulmonary tuberculosis patients in the outpatient department of Phromphiram Hospital. The research methodology is a research and development consisting of 4 steps: (1) study of the situation, problems and concepts of care for pulmonary tuberculosis patients in the outpatient department of Phromphiram Hospital. (2) Creation and examination of the components of the care process for pulmonary tuberculosis patients in the outpatient department of Phromphiram Hospital using survey factor analysis statistics. (3) Experimentation and study of the results of the trial of the process for caring for pulmonary tuberculosis patients in the outpatient department of Phromphiram Hospital. and (4) Assessment of stakeholder satisfaction with the care process for pulmonary tuberculosis patients in the outpatient department of Phromphiram Hospital. Step 1: Study of data from 240 new and recurrent pulmonary tuberculosis patients over a 3-year period. Step 2: Survey study by collecting data from a sample group of 67 related personnel and 5 experts. The tools used were a factor analysis form and a process component opinion assessment form. 3: The sample group used in the experimental phase of the research was 6 new pulmonary tuberculosis patients who received services at the tuberculosis clinic of Phromphiram Hospital. Purposive sampling involves the provision of activities according to the care process to the experimental group as follows: 1) Before the experiment, there was a preparation meeting. 2) During the experiment, the experimental group activities began with a program for the care process for 6 patients with pulmonary tuberculosis, for a total of 6

months. Received self-management care process by nurses with the outpatient department's pulmonary tuberculosis patient care process, which the researcher created with 5 steps. These include (1) data collection, (2) data processing and evaluation, and (3) persuasion/relationship building/decision making ,(4) Goal setting/implementation. In terms of action or practice (Action), patients take action, self-management skills, health education (Health education) in terms of self-management behavior in patients with pulmonary tuberculosis and (5) reflection 3) after the experiment, summarize the experimental results and analyze the data.

Step 4: The sample group consisted of 6 pulmonary tuberculosis patients and 6 staff members who worked in the care of tuberculosis clinic patients. The research tools used in steps 1-4 These include (1) data recording form, (2) process evaluation form, (3) process component analysis questionnaire, and (4) satisfaction evaluation form. The experimental tool was a manual for the outpatient care process for pulmonary tuberculosis patients. Data were analyzed in steps 1-4. Using content analysis, documents, percentages, means, standard deviations, and exploratory factor analysis (EFA).

The results of the research found that in terms of knowledge, after the experiment, patients had a higher average score of knowledge about pulmonary tuberculosis (93.33%) than before the experiment (54.44%) and higher than the standard (80%) with statistical significance $p\text{-value} = 0.0031$. In terms of behavior, after the experiment, the average percentage of self-care behavior scores was significantly higher than before the experiment (84.37%) and higher than the standard (80%). The effectiveness of pulmonary tuberculosis treatment was found after the experiment. In the experimental group, there was a percentage of treatment success, sputum results were negative (Negative) at least 2 times during the treatment period 100%, 100% of patients must have negative sputum results in the last month of treatment, 83.33% of patients must have received the medication for the prescribed period of 6-8 months, 100% must have come for regular follow-up appointments, and 100% must have taken the medication continuously and correctly. Cough reduced or disappeared 100%, fever free 100%, weight gain 100%, fatigue improved 100%, chest X-ray changes improved 100%. The process of caring for pulmonary tuberculosis patients in the outpatient department of Phromphiram Hospital was found to consist of 5 main components: 1) Principles, 2) Objectives, 3) Content, 4) Process, and 5) Measurement and Evaluation. It consists of five steps: (1) Data Collection, (2) Data Processing and Evaluation, (3) Persuasion/Relative Building/Decision Making, (4) Goal setting/action and (5) reflection. The quality control by qualified experts is at a good level. The results of the comments on the process from those involved are at a good level. The

main objective of this research and development process trial is to develop a care guideline for pulmonary tuberculosis patients in the outpatient department of Phromphiram Hospital to solve the problem of the treatment success rate that has not yet reached the target, the study results have achieved all 4 objectives completely. Satisfaction assessment of the care process for pulmonary tuberculosis patients in the outpatient department of Phromphiram Hospital. Both staff and patients had the highest level of overall satisfaction with the improved care process. This confirms that this care guideline is appropriate and can be truly applied to improve the quality of tuberculosis treatment, especially in increasing patient knowledge and participation in treatment behavior.

Keywords Pulmonary tuberculosis patients, Pulmonary tuberculosis patient care, Pulmonary tuberculosis patient care process in outpatient department